

A young man with a beard and a young woman are sitting outdoors, looking at a laptop. The man is wearing a blue denim jacket and the woman is wearing a light grey turtleneck sweater. They are both smiling and appear to be engaged in a collaborative activity.

Handlingsplan for universell utforming og tilrettelegging av læringsmiljø 2023 – 2026

NLA
Høgskolen

Bergen · Oslo · Kristiansand

Vedtatt av rektor 02.06.2023

Innledning

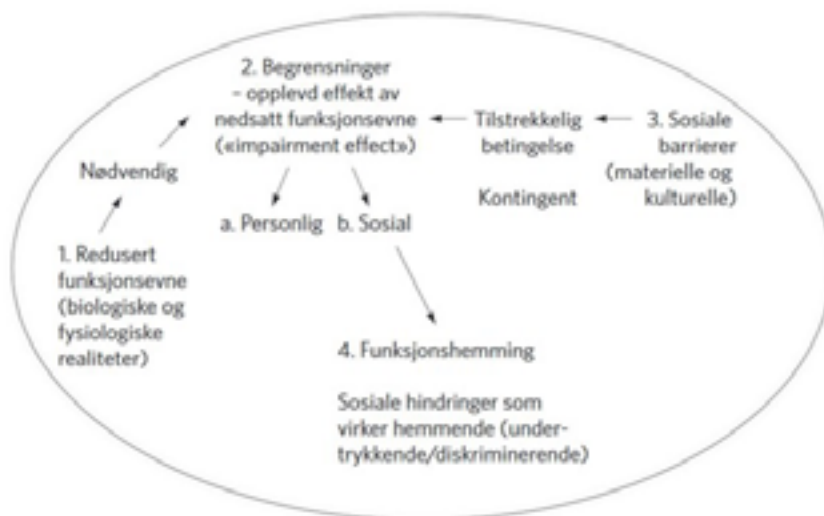
Universitetene og høyskolene har ansvar for at alle studenter har et godt og inkluderende læringsmiljø av høy kvalitet. Dette er en viktig del av institusjonenes arbeid med utdanningskvalitet. Det innebærer at høyere utdanning skal gjøres tilgjengelig slik at alle studenter opplever at læringsmiljøet er inkluderende og ivaretar mangfoldet i studentmassen.

Hva er universell utforming?

«Universell utforming er å utforme produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming» . Universell utforming i utdanningen er til nytte for hele studentmassen. I handlingsplanen refereres det i tillegg til universell utforming som en visjon, en strategi, et virkemiddel og en fagterm.

Hva er nedsatt funksjonsevne/ funksjonshemming?

Nedsatt funksjonsevne handler om biologiske eller fysiologiske realiteter ved kroppen (Reindal 2007, s. 49). Disse nedsettelsene vil føre til utfordringer både på det personlige og det sosiale plan. Imidlertid vil personer med nedsatt funksjonsevne kunne oppleve å bli funksjonshemmet av sin nedsettelse hvis en møter materielle eller kulturelle barrierer. Dette kaller Reindal for den sosiale-relasjonelle forståelsen av funksjonshemming. Funksjonshemming er noe som kommer i tillegg til de effektene en funksjonsnedsettelse får. Dette kan illustreres slik som i figuren under, fra Reindal (2010, s. 125):

Verdigrunnlag

NLA Høgskolen bygger sin virksomhet på et kristent menneskesyn som formidler at alle mennesker har lik verdi.

Overordnet mål

Utdanningskvalitet skal romme ulike forutsetninger for læring, og studenter med nedsatt

funksjonsevne skal tilbys et universelt utformet læringsmiljø av høy kvalitet, eller kvalitetssikrede tilbud om tilrettelegging. Flest mulig tiltak skal gjøres universelle og slik redusere individuelle tilretteleggingsbehov. Dette fokuset skal imidlertid ikke være til hinder for individuelle tilpasninger.

¹ Definisjonen brukes med noen variasjoner i FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD) og i norsk ikke-diskrimineringslovgiving.

Visjon

NLA Høgskolen skal i tråd med gjeldende lovverk arbeide aktivt og målrettet for å fremme universell utforming av studentenes læringsmiljø, inkludert tilbud og tjenester som retter seg mot studentene.

Høgskolen skal så langt det er mulig og rimelig fjerne barrierer og sikre egnet tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse

Ulike tiltak og planen i bruk

De ulike målene og delmålene i tabellen er sortert under pedagogisk-, psykososialt-, organisatorisk-, digitalt- og fysisk læringsmiljø. Det skisseres aktuelle tiltak i første kolonne, mens det i de neste kolonnene skisseres hvordan disse tiltakene kan gjennomføres som universell utforming og/eller som individuell tilrettelegging. Dersom de ulike tiltakene gjennomføres som universell utforming, vil behovet for individuell tilrettelegging for enkelte studenter bli redusert.

1. Pedagogisk læringsmiljø

- Form, innhold og rammer for den pedagogiske aktiviteten som påvirker studentenes læring

MÅL

NLA Høgskolen skal legge til rette for at alle studenter får godt utbytte av undervisning, læringsaktiviteter og vurderingsformer.

DELMÅL 1

Studieplaner og emnebeskrivelser skal utformes med tanke på at studentgruppen er mangfoldig og har ulike læringsstiler og preferanser.

Tiltak	Tiltak som universell utforming	Tiltak som individuell tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan
Ved alle revisjoner og oppretting av nye emner/studieprogram skal studiet så langt det er mulig og rimelig, samt faglig forsvarlig utformes etter prinsippet om universell utforming	Utforme læringsutbyttebeskrivelser med tanke på mangfold; varierte <ul style="list-style-type: none"> • undervisningsformer • læringsaktiviteter • vurderingsformer for alle studenter 		Programansvarlig Emneansvarlig FFU (faggruppe for utdanningskvalitet)	Løpende
Eksempel:				
Variere vurderingsmetoder og gi studentene alternative måter å uttrykke sin kunnskap på (skriftlig, digitalt, fysisk). Merk: Kravet om at studentene skal beherske akademisk skriving, samt muntlig og skriftlig formidling i tråd med kvalifikasjonsrammeverket og studiets læringsutbyttebeskrivelser, må ivaretas. Det er f.eks. ikke mulig å velge bort alle former for muntlig prøving i et bachelorprogram.	For noen enkeltksamener: Gi studentene mulighet til å velge hvordan de vil besvare en oppgave. For presentasjon av prosjekter kan det være rom for ulike format. I stedet for å skrive en artikkel kan studentene for eksempel lage en plakat/plakater, lage et videoklipp, lage en powerpoint- presentasjon eller holde en presentasjon.	Studentene søker om alternativ vurderingsform. Merk: Saklig forskjellsbehandling er tillatt, men tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles ved det enkelte studium.		

² lov 1. april 2005 nr. 15 om universitet og høyskoler og lov 16. juni 2017 nr. 51 om likestilling og diskriminering

DELMÅL 2

Vitenskapelig og administrativt ansatte ved NLA Høgskolen har god kunnskap om universell utforming av læring, undervisning og vurdering (UUL), og anvender denne kompetansen i praksis.

Tiltak	Tiltak som universell utforming	Tiltak som individuell tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan
Systematisk kompetanseheving knyttet til universell utforming, med særlig fokus på varierte undervisnings- og vurderingsformer	Informasjon til ansatte på Intranett Arrangere fagdag/webinar om uu	Kollegaveiledning og rådgivning ved behov	Ressursgruppa i samarbeid med ledelsen	Kontinuerlig Skriv ferdigstilles våren 2023 Hvert 2. år
	Introduksjon til UUL som del av opplæring av nyansatte	Kollegaveiledning og rådgivning ved behov	Ressursgruppa i samarbeid med HR og ledelsen	Årlig Kontinuerlig
Dele kunnskap om bruk av inkluderende undervisningsformer for alle studenter	Ressurser i Teams-rommet Opplæring, kurs og tips	Ressurser i Teams-rommet Opplæring, kurs og tips	Ressursgruppa i samarbeid med IT, digitale pedagoger med flere	Kontinuerlig
		Kunnskap om ekstra veiledning og oppfølging for enkeltstudenter ved behov, og kunnskap om betydningen av dette	Ressursgruppa i samarbeid med ledelsen	Årlig
Eksempel:				
Bruk av gode og tilgjengelige Powerpoint-presentasjoner i undervisning og annet formidlingsarbeid.	Fokus på <ul style="list-style-type: none"> • stilsett • gode kontraster • fonter uten seriffer • bruk av bilder/illustrasjoner • m.m. • betydning av variasjon i undervisning • bruk av mikrofon i undervisningssituasjoner 	Kan være <ul style="list-style-type: none"> • notatark/powerpointpresentasjon utlevert i forkant av undervisning til studenter ved behov • sammendrag av undervisning 	Administrativt og vitenskapelig personale	Kontinuerlig

2. Psykososialt læringsmiljø

- Mellommenneskelige forhold, trivsel og samhandling

MÅL

Det skal være godt og trygt å studere ved NLA Høgskolen for alle studenter.

DELMÅL 1

NLA Høgskolen skal arbeide systematisk med forebygging, håndtering og oppfølging av psykososiale risikofaktorer.

DELMÅL 2

NLA Høgskolen skal samarbeide aktivt med de lokale studentsamskipnadene ved alle campus.

Felles tabell for 1 og 2

Tiltak	Tiltak som universell utforming	Tiltak som individuell tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan
Opplæring og kompetanseheving av ansatte og studenttillitsvalgte	Systematisk kurstilbud i regi av studentsamskipnad/NLA Høgskolen	Mulighet for samtale, veiledning og rådgivning på hver campus for studenter ved behov	Studiesjef	Årlig
Samtaletjeneste	Tilgjengelig samtaletjeneste for alle studenter	Mulighet for samtaletjeneste for studenter ved behov	Samtaletjenesten på hver campus	Kontinuerlig
Sammenkomster på hver campus med fokus på et psykososialt tema, gjerne i samarbeid med lokal studentsamskipnad	Mulighet for deltakelse i temasamlinger for alle studenter	Tolkes til engelsk for internasjonale studenter	Campusutvalg og ressursgruppa	Årlig
Tilføring av ressurser til å planlegge og gjennomføre studiestart og velkomstuke (økonomi og personell)	Fokus på tilgjengelighet til aktiviteter og informasjon om studentenes velferdstilbud	Individuell oppfølging for studenter med utfordringer	Ledelsen v/ studiesjef Gjennomføring: Studiestartkomite på hver campus	Årlig

3. Organisatorisk læringsmiljø

- System for tilbakemelding, medvirkning, informasjon og informasjonsspredning

MÅL

Studierelatert informasjon skal være tilgjengelig for alle studenter.

DELMÅL 1

NLA Høgskolen skal ha lett tilgjengelig og oppdatert informasjon, herunder informasjon om individuell tilrettelegging.

Aktuelle tiltak	Tiltak som universell utforming	Tiltak som individuell tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan
<p>Revidere tekst om tilrettelegging på nettsiden, inkludert engelsk tekst.</p> <p>Tekstene skal sikre at alle studenter, inkludert internasjonale studenter, har kjennskap til lovfestede rettigheter til tilrettelegging i studiesituasjonen og ved eksamen.</p>	<p>Egen emneknagg for tilrettelegging, også på engelsk</p> <p>Tekst tilpasset mangfoldet i studentgruppa</p>	<p>Veiledningssamtaler med enkeltstudenter om rettigheter og muligheter</p>	<p>Ressursgruppa i samarbeid med kommunikasjonsavdelingen og avdeling for internasjonalisering</p>	<p>Årlig</p> <p>Engelsk tekst innen 2023</p>
Eksempel:				
<p>Informasjon i lange sammenhengende tekster er krevende å lese og ekstra krevende for studenter med lese- og konsentrasjonsvansker.</p> <p>Hvordan oversettes begrepet «tilrettelegging» for studenter med en annen kulturell bakgrunn der tilrettelegging ikke er en rettighet? (adaptation vs. special needs)</p>				

4. Digitalt læringsmiljø

- Grenseoppgangen mellom læringsprosesser, pedagogikk og teknologi

MÅL

NLA Høgskolens bruk av digital teknologi og digitale løsninger skal være universelt utformet.

DELMÅL 1

NLA Høgskolen skal følge nasjonale standarder for universell utforming av IKT-løsninger.

Aktuelle tiltak	Tiltak som universell utforming	Tiltak som individuell tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan
Alle skriftlige eksamener tilbys som digitale eksamener		Studenter kan søke om å levere håndskrevne besvarelser	Studieadministrativ leder i samarbeid med IT-leder	Kontinuerlig
Nla.no, Canvas og Inspira skal være universelt utformet og med mest mulig lik organisering av innholdet			Avdeling for IT, digitalisering av utdanning og studieadministrativ leder	Løpende
Eksempel:				
Fastsette maler for organisering av faglig innhold i Canvas slik at det er enklere for studenter å orientere seg.				

5. Fysisk læringsmiljø

- Bygninger og omgivelser

MÅL

NLA Høgskolen skal arbeide systematisk med å gjøre høgskolens bygningsmasse og utearealer universelt utformede.

DELMÅL 1

Ved byggeprosjekt og ombygging/-innredning skal planene gjøre rede for hvordan prinsippet om universell utforming er ivaretatt og eventuelle utfordringer med dette.

Aktuelle tiltak	Tiltak som universell utforming	Tiltak som individuell tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan
Befaring av det fysiske læringsmiljøet på hver campus med fokus på universell utforming og tilgjengelighet			Studiesjef avtaler med leder FM eiendom og LMU-representanter lokalt.	Årlig
LMU og ressursgruppa involveres i en tidlig fase ved byggeprosjekt og ombygginger/ominnredninger			Eiendomsleder	Løpende

Ressurser

Digitalt:

Universell.no - om universell utforming og inkluderende læringsmiljø i høyere utdanning, se universell.no

Litteratur:

Reindal, S. M. (2007). Funksjonshemming, kroppen og subjektet: noen grunnlagsproblemer innenfor spesialpedagogikk. Bergen: Fagbokforlaget.

Reindal, S. M. (2010). Dilemmaer om ulikhet: Forskjellighet sett i lys av kapabilitetstilnærmingen som grunnlag for spesialpedagogisk virksomhet I S. M. Reindal & R. S. Hausstätter (red.), Spesialpedagogikk og etikk: kollektivt ansvar og individuelle rettigheter (s. 116–130). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Lover og forskrifter:

Universitets- og høyskoleloven. Lov om universitet og høyskoler (LOV-2005-04-01-15). Hentet fra lovdata.no/lov/2005-04-01-15

Likestillings- og diskrimineringsloven. Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (LOV-2017-06-16-51). Hentet fra lovdata.no/lov/2017-06-16-51

Forskrift om universell utforming av IKT-løsninger. Forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske (IKT)-løsninger (FOR-2013-06-21-732). Hentet fra lovdata.no/forskrift/2013-06-21-732

NLA
Høgskolen

Pb 74 Sandviken
5812 Bergen

Bergtoras vei 120
4633 Kristiansand

Pb 7153 St. Olavs plass
0130 Oslo

tel: 55 54 07 00
e-post: post@nla.no